

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz niektórych innych ustaw stanowi kolejny element reformy opieki i edukacji wczesnodziecięcej realizowanej przez rząd poprzez zwiększenie dostępu do opieki żłobkowej, likwidację barier ekonomicznych dla rodziców oraz zwiększenie jakości opieki i edukacji.

Opieka żłobkowa, jako przestrzeń powszechnie dostępna, bezpieczna i wspierająca rozwój i edukację najmłodszych, stanowi jeden z ważniejszych aspektów systemowego wsparcia rodzin wychowujących małe dzieci. W szerszym ujęciu pełni również istotną funkcję społeczną, umożliwiając rodzicom – zwłaszcza matkom – powrót do aktywności zawodowej, a także przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu i edukacyjnemu.

Realizowane przez ministra właściwego do spraw rodziny program „Aktywny Maluch 2022-2029” oraz programy uzupełniające „Aktywny dzienny opiekun w gminie” i „Aktywne Place Zabaw” są odpowiedzią na potrzeby rodziców związane z dostępem do formalnej, wysokiej jakości opieki nad dzieckiem do lat 3. Efektem wdrażania m.in. tych programów ma być udostępnienie Polkom i Polakom ponad 300 tys. miejsc opieki dla ich najmłodszych dzieci do 31 grudnia 2026 r. oraz znaczące zmniejszenie liczby „białych plam”, tj. gmin, w których rodzice nie mają dostępu do formalnej opieki.

Zwiększenie dostępności i stabilności ekonomicznej opieki żłobkowej wdrożono z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. z 2024 r. poz. 858 oraz z 2025 r. poz. 619) poprzez zapewnienie rodzicom różnorodnych form wsparcia, do wyboru przez samych rodziców w zależności od ich potrzeb i sytuacji życiowej. Ustawa wprowadziła 3 nowe świadczenia: „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” i „aktywnie w domu”. Każde z tych świadczeń pełni inną funkcję i ma inny cel, łącznie stanowią kompleksowe podejście do wspierania rodziców dzieci w tzw. wieku żłobkowym.

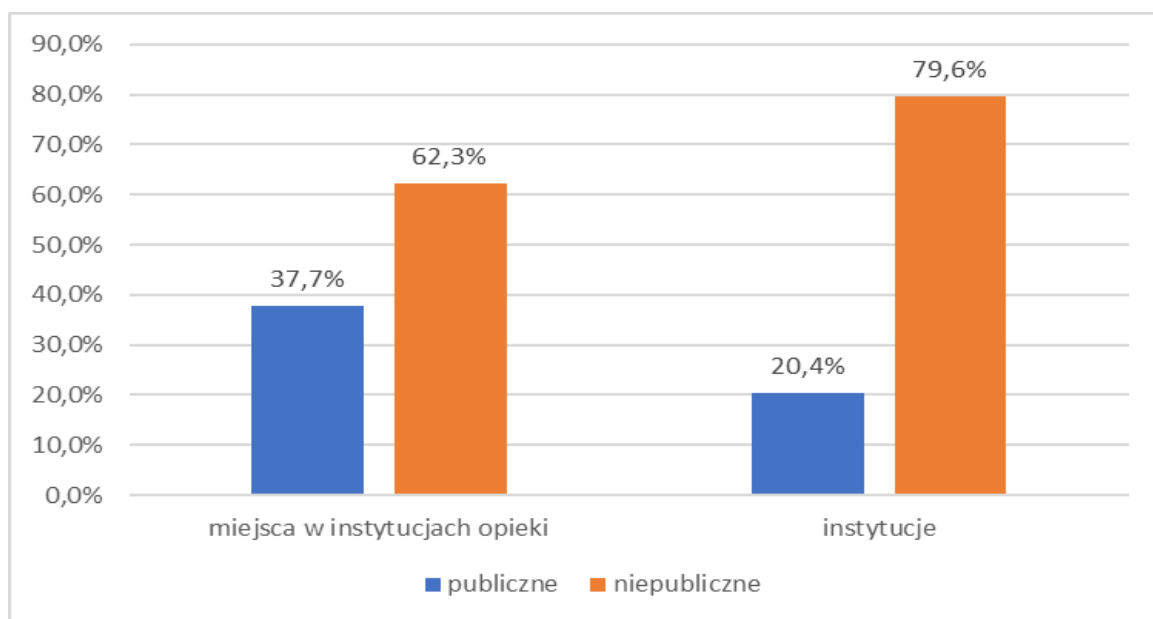
Kluczowym świadczeniem w świetle omawianego projektu ustawy jest świadczenie „aktywnie w żłobku” skierowane do rodziców korzystających z formalnej opieki dla swojego dziecka. Świadczenie w wysokości do 1500 zł miesięcznie (do 1900 zł w przypadku dziecka z niepełnosprawnością) pozwala w wielu przypadkach pokryć koszty opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Warto wskazać, że jednym z obserwowanych już dziś rezultatów wprowadzenia ustawy „Aktywny rodzic” jest odnotowany spadek przeciętnej opłaty rodziców w instytucjach opieki z 999,93 zł w sierpniu 2024 r. do 88,58 zł w lipcu 2025 r.

Kolejnym bardzo ważnym aspektem formalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jest jej jakość. Najmłodsze dzieci wymagają szczególnej opieki i warunków pobytu niezbędnych do ich rozwoju i edukacji wczesnodziecięcej. Rodzice zaś potrzebują gwarancji poczucia gwarancji, że w każdej instytucji, niezależnie od miejsca i podmiotu prowadzącego, opieka nad ich dzieckiem jest świadczona w jak najlepszych warunkach do rozwoju, pod okiem wykwalifikowanej kadry. Z tego względu wydane zostało rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. poz. 1882), zawierające ujednolicone, obligatoryjne oraz fakultatywne standardy jakości opieki nad dziećmi. Rozporządzenie to uwzględnia w swoich standardach Zalecenia Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (2019/C 189/02) i wraz z ustanowioną w ścisłej współpracy z wiodącymi organizacjami pozarządowymi siecią instytucji wspierających podmioty organizujące miejsca opieki nad najmłodszymi oraz podmioty nadzorujące funkcjonowanie tych miejsc efektywnie wpłynie na wzrost jakości opieki. Dobra jakościowo opieka nad najmłodszymi dziećmi i edukacja na wczesnym etapie kształtują dalszą ścieżkę edukacyjną, rozwój społeczny i poznawczy, a także zdrowie. Znacząco wyrównuje szanse na start przede wszystkim dzieciom z rodzin o niższym kapitale społecznym, niższych dochodach i niższym wykształceniu. Omawiane wyżej interwencje rządu mają niewątpliwy wpływ na zmianę ilościową oraz będą miały wpływ na zmianę jakościową systemu formalnej opieki nad najmłodszymi dziećmi w Polsce.

Na koniec 2024 r. w instytucjach opieki nad dziećmi do lat 3 zatrudnionych było łącznie 32,7 tys. opiekunów. Szacuje się, że 15 tys. z nich zatrudnionych było w instytucjach prowadzonych przez samorządy, przy czym 130 osób było zatrudnionych jako dzienni opiekunowie. Wyższy udział osób zatrudnionych w sektorze niepublicznym jest związany z tym, że na rynku usług wczesnodziecięcych dominuje sektor niepubliczny, szczególnie widać to w przypadku dziennego opiekuna.

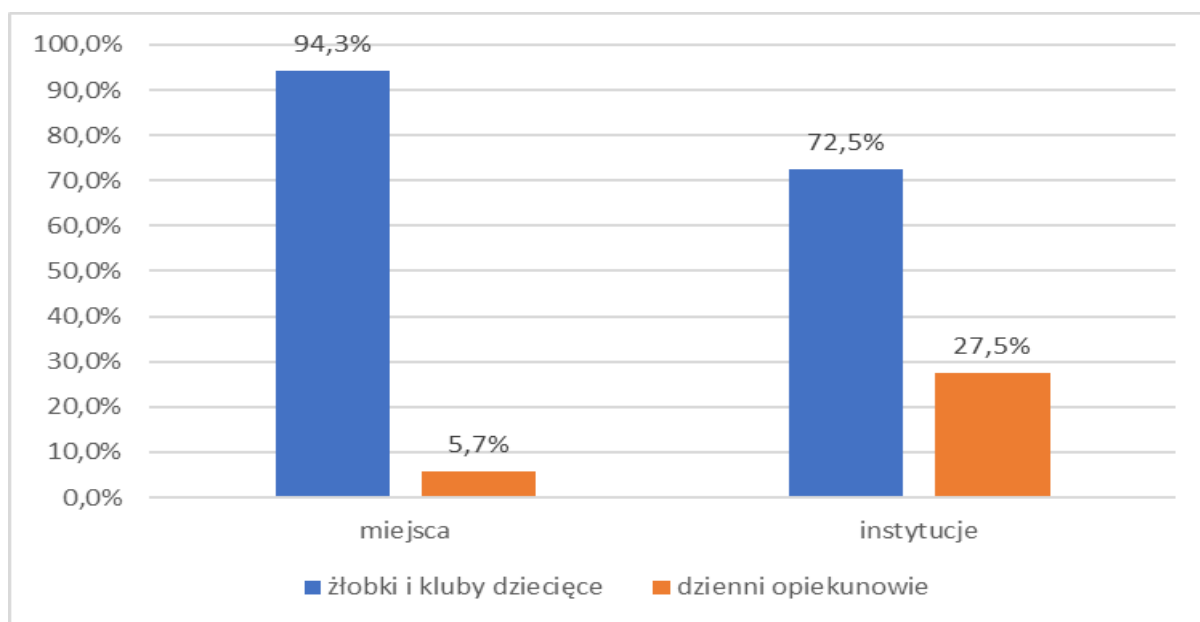
W publicznych instytucjach opieki funkcjonowało na koniec 2024 r. 37,7% ogółu miejsc opieki, jednocześnie publiczne instytucje opieki nad dziećmi stanowiły 20,4% ogółu instytucji. Średnio instytucja publiczna oferuje około 55 miejsc, podczas gdy w instytucji niepublicznej jest tych miejsc około 22.

Instytucje i miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w 2024 r. wg sektora

Źródło: Opracowanie własne MRPiPS na podstawie danych ze sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 za 2024 r.

Instytucje i miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w 2024 r. w podziale na formy opieki

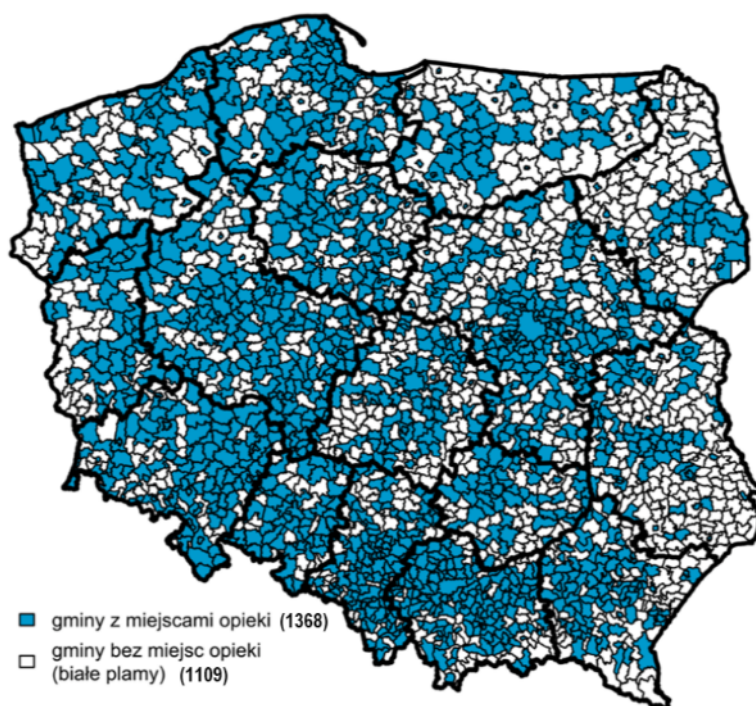

Źródło: Opracowanie własne MRPiPS na podstawie danych ze sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 za 2024 r.

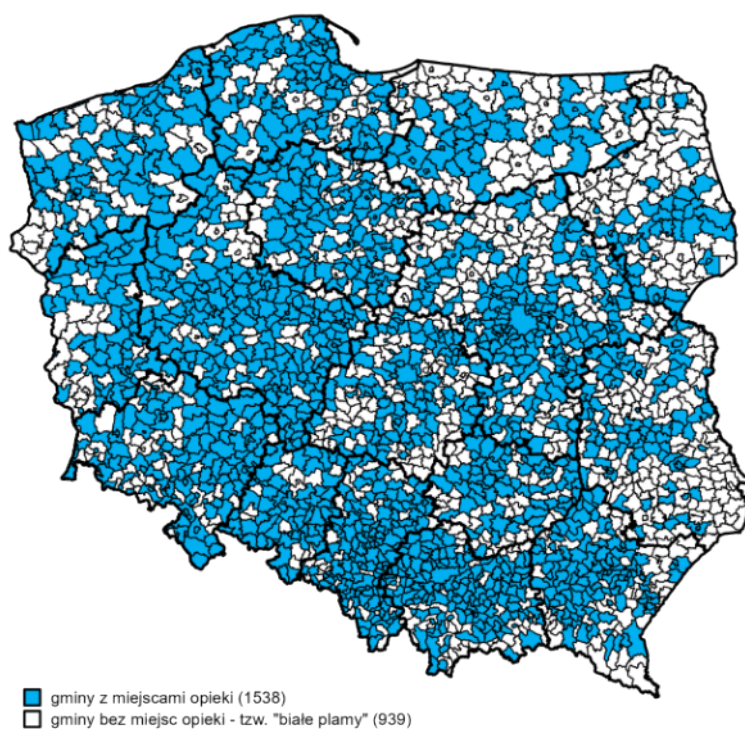
Ponadto w przypadku form opieki dominują żłobki i kluby dziecięce. Liczba miejsc u dziennych opiekunów stanowiła zaledwie 5,7% ogółu miejsc w instytucjach opieki i 27,5% ogółu liczby instytucji.

W 939 gminach na koniec 2024 r. nie funkcjonowały żadne instytucje opieki, podczas gdy w styczniu 2023 r. brak instytucji opieki odnotowano w 1 109 gminach, co oznacza spadek liczby tzw. „białych plam” o 170. Do końca lipca 2025 r. odnotowano dalszy spadek do 870 gmin, to jest o kolejne 69 gmin.

**Gminy z miejscami opieki / bez miejsc opieki
nad dzieckiem do lat 3 - stan na 19 stycznia 2023 r.**

**Gminy z miejscami opieki / bez miejsc opieki
nad dzieckiem do lat 3 -
stan na 31 grudnia 2024 r.**

Powyższe dane pokazują zatem następujące trendy w rozwoju systemu opieki wczesnodziecięcej:

- 1) nierównomierny rozkład pomiędzy sektorami na rzecz sektora niepublicznego oraz pomiędzy formami opieki na rzecz żłobków i klubów dziecięcych;
- 2) brak jakiegokolwiek formy opieki zwłaszcza na terenie gmin, gdzie jest niewielki przyrost naturalny albo tradycją jest opieka nad najmłodszymi dziećmi sprawowana przez członków rodziny;
- 3) tendencję do tworzenia większych instytucji w sektorze publicznym i mniejszych w niepublicznym.

Jednocześnie podmioty zaangażowane w działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zgłaszają do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej postulaty dotyczące wzmocnienia roli osób sprawujących opiekę nad najmłodszymi dziećmi. Praca opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dziennego opiekuna jest źródłem wyzwań i radości, daje możliwość udziału w wychowaniu i edukacji kolejnych pokoleń Polaków. Zaangażowanie opiekunów w pracę oraz ich kompetencje są gwarancją jakości sprawowanej opieki nad najmłodszymi dziećmi. Opiekunowie najmłodszych dzieci muszą posiadać odpowiednie kompetencje oraz aktualną wiedzę, aby prawidłowo opiekować się dziećmi oraz edukować je.

Zasadne jest wdrożenie rozwiązań prawnych, które będą służyły:

- 1) podwyższeniu jakości opieki sprawowanej nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennych opiekunów m.in. przez zmiany w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki;
- 2) popularyzacji opieki instytucjonalnej nad dzieckiem w wieku do lat 3 oraz wzrostowi jej znaczenia w świadomości społecznej;
- 3) podniesieniu prestiżu wykonywania zawodu opiekuna przez docenienie trudnej pracy opiekunów, którzy wykonują zadania opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne.

Kolejnym ważnym zagadnieniem jest zmiana statusu prawnego dziennego opiekuna, tak aby stał się formą chętniej tworzoną przez samorządy, w których nie istnieje żadna forma opieki, a tworzenie i prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego jest nieopłacalne ze względu na sytuację społeczno-kulturowo-gospodarczą. Zaproponowane zmiany mają ułatwić prowadzenie tej formy opieki, a jednocześnie zagwarantować większe bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką dziennego opiekuna.

Biorąc pod uwagę omówione wyżej zagadnienia wymagające interwencji, stawiając sobie jednocześnie za cel osiągnięcie jak najwyższej jakości standardów opieki nad najmłodszymi dziećmi, proponuje się wprowadzenie w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o

opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798), zwanej dalej „ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3”, następujących rozwiązań:

- 1) ustanowienie nowej formy opieki – punktu opieki dziennej, w którym opiekę nad dziećmi będą sprawować dzienni opiekunowie. Opieka ta niezmiennie będzie zapewniana w sposób zbliżony do warunków domowych, z zachowaniem dotychczasowych ułatwień w organizowaniu opieki sprawowanej przez dziennego opiekuna, niemniej zapewnienie tej opieki w ramach punktu opieki dziennej umożliwi wprowadzenie zastępstw lub zmiany dziennego opiekuna w danej lokalizacji bez konieczności wykreślenia z wykazu jednej osoby na rzecz drugiej (jak to ma miejsce obecnie);
- 2) zmiany dotyczące rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazu dziennych opiekunów – w konsekwencji wprowadzenia nowej formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. punktu opieki dziennej, funkcjonujący obecnie wykaz dziennych opiekunów straci rację bytu, a jednocześnie konieczne jest przebudowanie obecnego rejestru żłobków i klubów dziecięcych, tak aby obejmował on również punkt opieki dziennej (w którym pracował będzie dzienny opiekun) oraz osoby zatrudnione w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 3) dodatkowe uprawnienia dla osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 służące zachęceniu tych osób do pozostania w zawodzie opiekuna. W tym zakresie proponuje się: prawo do płatnego czasu wolnego od obowiązków służbowych w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, ustanowienie dnia 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka z możliwością otrzymania medalu i nagrody specjalnej za wybitne osiągnięcia i zaangażowanie w opiekę nad najmłodszymi, posiadanie mLegitymacji oraz możliwość skorzystania z ulgi 33% na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego, a dodatkowo wprowadzenie ochrony przewidzianej dla funkcjonariusza publicznego;
- 4) zmiany w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przez m. in. dostosowanie programów szkoleń do zmienianego systemu opieki wczesnodziecięcej, w tym zagwarantowanie, że w ciągu 2 lat od 1 stycznia 2027 r., kiedy zaczną obowiązywać przepisy dotyczące nowego systemu szkoleń, wszyscy opiekunowie i dzienni opiekunowie ukończą 30-godzinne szkolenie podnoszące ich kwalifikacje i umiejętności w zakresie wprowadzonych w ostatnim czasie zmian w systemie opieki wczesnodziecięcej dotyczących standardów opieki nad dziećmi w wieku do lat 3;

- 5) zmiany rozwiązań dotyczących wyżywienia dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych mające na celu ułatwienie tym instytucjom opieki doboru zdrowych artykułów spożywczych, pozbawionych nadmiaru cukru lub produktów wysokoprzetworzonych;
- 6) wprowadzenie, w celu zapewnienia wysokiej jakości opieki nad dziećmi w trakcie ich pobytu na świeżym powietrzu, regulacji dotyczących placów zabaw przy żłobkach oraz zapewnienia dostępu do placów zabaw przez kluby dziecięce, a przez punkty opieki dziennej do miejsca odbywania zajęć na powietrzu;
- 7) umożliwienie prowadzenia przez ministra właściwego do spraw rodziny we współpracy z wiodącymi organizacjami pozarządowymi krajowego systemu wspierania podmiotów prowadzących instytucje opieki w przygotowaniach do wdrożenia standardów rozwoju opieki wczesnodziecięcej, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 6c ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, a także wójta, burmistrza, prezydenta miasta w zakresie nadzoru nad tymi instytucjami.

Szczegółowy opis proponowanych zmian przedstawiono poniżej.

1. Punkt opieki dziennej

Zgodnie z obecnym stanem prawnym dzienny opiekun to osoba prowadząca działalność na własny rachunek albo zatrudniana przez jednostki samorządu terytorialnego, podmioty publiczne i osoby fizyczne. Dzienny opiekun zapewnia dzieciom w wieku do lat 3 opiekę w warunkach zbliżonych do domowych. Ponieważ obecnie dzienny opiekun samodzielnie zapewnia dzieciom opiekę, problematyczne jest zapewnienie zastępstwa, kiedy jest on chory albo chce skorzystać z urlopu. Aktualnie bowiem system skonstruowany jest w ten sposób, że dzienny opiekun to jednocześnie opiekun, ale też forma organizacyjna i jako taki podlega wpisowi do wykazu dziennych opiekunów. W przypadku gdy np. w danym lokalu dzienny opiekun jest zastępowany na czas choroby czy urlopu przez innego opiekuna, wprowadzenie punktu opieki dziennej zapewni ciągłość wypłat świadczenia „aktywnie w żłobku” oraz usunie komplikacje związane ze zgłaszaniem do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych czasowej zmiany dziennego opiekuna. Zasadne jest wprowadzenie innego sposobu organizacji tej formy opieki, nie zmieniając jednocześnie jej rodzinnego charakteru. W związku z tym proponuje się wprowadzenie punktu opieki dziennej jako miejsca, w którym opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 będą zapewniać dzienni opiekunowie. Dzienny opiekun nie będzie już jednoosobową instytucją opieki (z wyjątkiem osoby działającej na własny rachunek i w swoim własnym imieniu). Nowa forma opieki – punkt opieki dziennej – stanie się formą niezależną od osoby, będzie definiowany jako miejsce, w którym opiekę

świadczą dzienni opiekunowie. Zmiana ta ma na celu odpersonalizowanie tej formy instytucji, przy jednoczesnym pozostawieniu charakteru bardziej rodzinnego niż w przypadku pozostałych instytucji (żłobka czy klubu dziecięcego). W efekcie, w sytuacjach konieczności zorganizowania zastępstwa za dziennego opiekuna, nie będzie już konieczności wykreślenia go z wykazu i wpisywania nowego.

Ponadto proponuje się wprowadzić następujące rozwiązania:

- a) zwiększenie liczby dzieci, która może znajdować się pod opieką dziennego opiekuna (z pięciorga do ośmiorga, a w przypadku gdy w grupie jest dziecko do 1 roku życia lub niepełnosprawne albo wymagające szczególnej opieki – z trojga do pięciorga) bez konieczności zgody rodziców dzieci objętych tą formą opieki, ale pod warunkiem, że będzie on sprawował opiekę wspólnie z osobą wspomagającą, którą może być rodzic lub osoba spełniająca takie wymagania, jakie ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 przewiduje dla dziennego opiekuna. Należy tutaj zwrócić uwagę, że obecnie zwiększenie limitu dzieci pod opieką dziennego opiekuna było możliwe tylko za zgodą wszystkich rodziców oraz pod warunkiem sprawowania opieki przez jednego z nich wraz z dziennym opiekunem. Zaproponowana zmiana uelastyczni sposób organizowania opieki w tej formie, pozwalając tworzyć liczbę miejsc odpowiadającą faktycznym potrzebom i możliwościom;
- b) uregulowanie sposobu organizacji zastępstwa za dziennego opiekuna w przypadku czasowego niesprawowania przez niego opieki nad dziećmi, w szczególności związanego z jego wypoczynkiem. W tym zakresie proponuje się, że zastępstwo będzie zapewniane na podstawie umowy zawieranej pomiędzy dziennym opiekunem prowadzącym działalność na własny rachunek, a innym dziennym opiekunem lub z podmiotem zatrudniającym dziennego opiekuna. O umowie tej oraz o warunkach z niej wynikających dzienny opiekun zawiadamiać będzie rodziców dzieci, nad którymi sprawuje opiekę, co najmniej 14 dni przed planowanym wypoczynkiem. Bez tych przepisów, w przypadku czasowej nieobecności dziennego opiekuna, rodzice byli zmuszeni sami zapewnić opiekę nad dziećmi, a dziennym opiekunom utrudniało to zorganizowanie urlopu;
- c) wprowadzenie ograniczenia, że w jednym lokalu, w którym prowadzony jest punkt opieki dziennej może być sprawowana opieka nad nie więcej niż 16 dzieci, przy czym powierzchnia lokalu, w którym sprawowana jest opieka, ma wynosić co najmniej 5 m² na każde dziecko (oczywiście zachowane zostają wymagania dotyczące maksymalnej liczby dzieci znajdujących się pod opieką jednego dziennego opiekuna – 8 dzieci). Punkt opieki dziennej będzie mógł być prowadzony w lokalu:

- który znajduje się na kondygnacji pierwszej naziemnej lub wyższej;
- w którym w szczególności znajdują się okna, które mogą być otwierane; instalacja elektryczna jest zabezpieczona przez dostępem dzieci; w którym w pomieszczeniach jest zapewniona temperatura co najmniej 20°C; jest zapewniony dostęp do łazienki z ciepłą bieżącą wodą do utrzymania higieny osobistej dzieci; jest zapewnione miejsce do przygotowywania posiłków lub odgrzewania posiłków oraz do ich konsumpcji; niebezpieczne przedmioty, w szczególności leki, środki czystości lub ostre narzędzia są przechowywane poza zasięgiem dzieci.

Jeśli istnieją instytucje, w których wskazany powyżej limit dotyczący liczby dzieci w lokalu jest wyższy, będą musiały przekształcić się w żłobek lub klub dziecięcy do 31 grudnia 2031 r., a tym samym spełnić wszystkie normy lokalowo-sanitarne określone w aktach wykonawczych do ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Ma to na celu przede wszystkim zagwarantowanie bezpieczeństwa dzieci w zakresie prowadzenia ewentualnej ewakuacji. Ponadto wprowadzenie wyżej wymienionych ograniczeń ma na celu wyeliminowanie sytuacji, w których nadużywane były dotychczasowe przepisy i tworzone były quasi-żłobki złożone z samych dziennych opiekunów bez konieczności spełnienia odpowiednich norm określonych prawem dla żłobków. Tak długie *vacatio legis* pozwoli jednocześnie podmiotom zatrudniającym dziennych opiekunów dostosować się do wymagań sanitarno-lokalowych, jakim podlegają żłobki lub kluby dziecięce, bądź znaleźć lokal, który zapewni dzieciom bezpieczne warunki przebywania w trakcie świadczenia przez dziennych opiekunów usług opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnych.

Jak już wskazano, punkt opieki dziennej będzie nową formą opieki, która ma zastąpić dotychczasowe regulacje dotyczące dziennego opiekuna, i jednocześnie w zakresie organizowania opieki przez dziennego opiekuna wprowadzone zostaną dodatkowe wymogi. Dlatego w projekcie przewidziano następujące rozwiązania przejściowe i dostosowujące:

- 1) dotychczasowe podmioty zatrudniające dziennego opiekuna (oraz dzienni opiekunowie prowadzący działalność na własny rachunek) z dniem 1 stycznia 2028 r. staną się podmiotami prowadzącymi punkt opieki dziennej, a dzienni opiekunowie zatrudniani przez te podmioty (oraz dzienni opiekunowie prowadzący działalność na własny rachunek) staną się pracownikami tych podmiotów (jako dzienni opiekunowie sprawujący opiekę w punkcie opieki dziennej);
- 2) obecnie realizowanych jest szereg programów służących rozwojowi formy dziennych opiekunów. Dlatego w odniesieniu również do tej sytuacji w projekcie wskazano, że jeżeli w programach jest mowa o podmiocie zatrudniającym dziennego opiekuna (lub o

dziennym opiekunie prowadzącym działalność na własny rachunek) należy przez to rozumieć podmiot prowadzący punkt opieki dziennej.

2. Rejestr

Omówiona powyżej zmiana sposobu organizacji opieki przez dziennego opiekuna, tj. wprowadzenie punktu opieki dziennej, skutkuje koniecznością przebudowy funkcjonujących rozwiązań w zakresie rejestracji form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Obecnie żłobki i kluby dziecięce podlegają wpisowi do prowadzonego przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta rejestru żłobków i klubów dziecięcych. Z kolei dzienni opiekunowie podlegają wpisowi do prowadzonego przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta wykazu dziennych opiekunów. Ponieważ punkt opieki dziennej nie będzie instytucją ściśle powiązaną z osobą sprawującą opiekę, zasadnym jest, aby znalazł się w tym samym rejestrze, w którym są żłobki i kluby dziecięce. W konsekwencji utworzony zostanie nowy rejestr instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Jednocześnie konieczne jest uchylene regulacji dotyczących wykazu dziennych opiekunów, a informacje, które się gromadzi w tym wykazie, zostaną włączone do nowego rejestru. Ponadto nowy rejestr będzie także uzupełniony o informacje dotyczące innych osób zatrudnionych w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – konieczność dodania tych informacji do rejestru wynika między innymi z omówionych poniżej propozycji dotyczących nowych, dodatkowych uprawnień dla tej grupy zawodowej.

W efekcie rejestr instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 będzie obejmował:

- 1) dane o żłobkach, klubach dziecięcych i punktach opieki dziennej;
- 2) dane o osobach zatrudnionych w żłobkach lub klubach dziecięcych i o dziennych opiekunach zatrudnionych w punktach opieki dziennej.

Wskazane powyżej propozycje dotyczące rejestru wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2028 r.

Jak omówiono powyżej funkcjonujące obecnie regulacje w zakresie rejestru żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazu dziennych opiekunów zostaną znacznie zmodyfikowane i rozbudowane. Dlatego w projekcie przewidziano następujące rozwiązania przejściowe i dostosowujące:

- 1) wszystkie funkcjonalności pozwalające na realizację (od dnia 1 stycznia 2028 r.) ustawy w zmienionym brzmieniu mają zostać zapewnione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych do dnia 30 sierpnia 2027 r., natomiast minister właściwy do spraw rodziny 31 sierpnia 2027 r. będzie zobowiązany zasilić ten system danymi, które znajdują się w systemie informatycznym obecnie zapewnianym przez ministra;

- 2) wójt, burmistrz lub prezydent miasta będą zobowiązani od 1 września 2027 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. uzupełnić rejestr o informacje zawarte w obecnie funkcjonującym rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz wykazie dziennych opiekunów w zakresie, w jakim nie ma tych informacji obecnie;
- 3) dyrektorzy żłobków, osoby kierujące pracą klubów dziecięcych prowadzonych przez jednostki samorządu lub instytucje publiczne oraz podmioty zatrudniające dziennych opiekunów będą zobowiązani do uzupełnienia nowego rejestru o informacje o swoich pracownikach od 1 września 2027 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. w zakresie, w jakim nie ma tych informacji obecnie;
- 4) dyrektorzy żłobków lub osoby kierujące pracą klubów dziecięcych prowadzonych przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej do 31 grudnia 2031 r. - w zakresie, w jakim nie ma tych informacji obecnie.

Ponadto planuje się, aby zapewnienie systemu informatycznego, w którym realizowane są wszystkie zadania określone w ustawie o opiece nad dziećmi do lat 3, było realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Obecnie obsługa świadczenia „aktywnie w żłobku” odbywa się w ramach jednego procesu podzielonego między dwa organy administracji: po tym jak rodzic złoży wniosek o świadczenie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, podmioty prowadzące instytucje opieki cyklicznie (co miesiąc) składają do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej informacje o wysokości opłaty dla każdego dziecka, która jest przekazywana do Zakładu, aby ten mógł zweryfikować zgodność danych przekazanych przez rodzica i podmiot prowadzący opiekę i ustalić prawo do świadczenia/wypłacić środki/wstrzymać wypłaty/ uchylić prawo do świadczenia. Przeniesienie procesu przekazywania i gromadzenia danych przekazywanych przez podmioty prowadzące opiekę bezpośrednio do Zakładu, spowoduje uproszczenie obsługi i dostosowanie rozwiązań do potrzeb użytkowników końcowych (rodziców i podmiotów świadczących opiekę). Zgromadzenie wszystkich potrzebnych danych – tych pochodzących od rodzica jak i tych pochodzących od podmiotu zapewniającego opiekę – w zasobach jednego organu i systemu informatycznego może wykluczyć trudności weryfikacyjne i komunikacyjne związane także z korektami informacji przekazywanych przez podmioty świadczące opiekę. Nietransparentną jest sytuacja, z punktu widzenia podmiotu prowadzącego opiekę i rodzica, w której dwa różne organy administracji są aktorami o podobnych, ale jednak odmiennych zadaniach i kompetencjach w ramach jednego procesu realizacji świadczenia. Podmioty często nie wiedzą, który z urzędów – Zakład czy resort rodziny – jest podmiotem realizującym świadczenie, do którego z urzędów zwracać się z pytaniami lub danymi kategoriami problemów, np. w sprawie wypłat środków, i jakie

są funkcje ww. organów. Wydaje się, że jeden proces zmierzający do wypłaty świadczenia powinien mieć także jednego właściciela (process owner), który w sposób kompletny nim zarządza. Podzielenie jednego procesu i rozłożenie na dwa urzędy w praktyce powoduje zbytnie rozproszenie kompetencyjne i utrudnienia w doświadczeniach rodziców i podmiotów prowadzących instytucje opieki. Aby realizować świadczenie aktywnie w żłobku, należy przekazać zadanie polegające na zapewnieniu systemu informatycznego z funkcjonalnościami wskazanymi w art. 62a Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Takie działanie ma na celu:

- wyeliminowanie bądź chociaż dostatecznie zredukowanie ww. trudności, zwiększenie komfortu rodziców i zabezpieczenie płynności wypłat świadczenia, a także zminimalizowanie nadmiaru czynności, które często podmioty zapewniające opiekę muszą wykonać,
- zwiększenie bezpieczeństwa danych, które obecnie są przechowywane w dwóch systemach – MRPiPS oraz ZUS, w szczególności aby zapobiec potencjalnym atakom mającym na celu pozyskania dostępu do kont instytucji opieki, na które wpłacane są środki z Programu „Aktywny Rodzic” bądź ingerencji w dane osób, na rzecz których wypłacane są ww. środki w trakcie transmisji danych pomiędzy systemami,
- zwiększenie efektywności w zakresie zarządzania danymi, które będą przechowywane w jednym miejscu, co w dłuższej perspektywie czasu przyniesie oszczędności w wyniku wyeliminowania kosztów ciągłego dostosowywania obecnego systemu informatycznego do zmian ustawowych.

Warto przy tym podkreślić, że czynności związane z wpisem, zmianą bądź aktualizacją danych lub wykreśleniem instytucji z rejestru są realizowane jedynie na podstawie wniosków składanych drogą elektroniczną, co jest spójne z polityką dotyczącą cyfryzacji usług społecznych i jest istotne dla przedsiębiorców, stanowiąc ułatwienie realizacji procedur bez konieczności osobistej wizyty w urzędzie gminy.

3. Dodatkowe uprawnienia dla osób sprawujących opiekę

Proponuje się wprowadzić płatny czas wolny od obowiązków służbowych w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, ustanowienie dnia 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka z możliwością otrzymania medalu i nagrody specjalnej za wybitne osiągnięcia i zaangażowanie w opiekę nad najmłodszymi, posiadanie mLegitymacji oraz możliwość skorzystania z ulg na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego, a dodatkowo wprowadzenie ochrony przewidzianej dla funkcjonariusza publicznego.

3.1. Dzień Opiekuna Małego Dziecka i medal wraz z nagrodą

Ustanowienie dnia 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka nie tylko uhonoruje trudy codziennej pracy opiekunów i podniesie rangę ich zawodu, ale przede wszystkim ma stanowić zachętę do jego wykonywania. W ten sposób codzienny trud Opiekunów Małego Dziecka zostałby doceniony podobnie jak trud Pracownika Socjalnego, który ma swoje święto w dniu 21 listopada. Projektowana ustawa wprowadza regulacje, na podstawie których minister właściwy do spraw rodziny, wojewoda, wójt, burmistrz lub prezydent miasta będą mogli przyznać Medal Opiekuna Małego Dziecka osobom sprawującym opiekę w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3; medale te będą miały 3 stopnie w zależności od tego, kto je będzie wręczał: złoty medal będzie wręczany przez ministra właściwego do spraw rodziny, srebrny przez wojewodę, a brązowy przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. Wraz z medalem będzie także przyznawana nagroda specjalna.

3.2. Funkcjonariusz publiczny

Dzięki przyznaniu opiekunom zatrudnionym w żłobkach, klubach dziecięcych oraz dziennym opiekunom ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych, podmioty ich zatrudniające będą zobowiązane z urzędu do występowania w ich obronie w przypadku wystąpienia szczególnych sytuacji określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383), polegających na naruszeniu przysługujących tym osobom uprawnień.

Nadanie opiekunowi statusu funkcjonariusza publicznego oznacza objęcie go szczególną ochroną prawnokarną podczas wykonywania obowiązków służbowych, a także w sytuacjach pozostających w związku z ich pełnieniem. Ochrona ta dotyczy m.in. czynów zabronionych, takich jak znieważenie, naruszenie nietykalności cielesnej, groźby karalne czy stosowanie przemocy wobec osoby wykonującej zadania o charakterze publicznym. Przestępstwo przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu popełnione jest nie tylko wtedy, gdy osoba taka faktycznie wykonuje obowiązki służbowe, ale również wtedy, gdy sprawca działa w związku z ich pełnieniem – np. bezpośrednio przed lub po wykonaniu takich czynności.

Takie rozwiązanie jest istotne, ponieważ praca opiekunów wiąże się z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo i prawidłowy rozwój dzieci, a także z koniecznością utrzymania autorytetu wobec rodziców i opiekunów prawnych. Dodatkowo przyznanie

opiekunom ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych stanowi wyraz uznania dla społecznej roli tej grupy zawodowej oraz zwiększa realną ochronę ich nietykalności i bezpieczeństwa.

Biorąc pod uwagę, że z urzędu do występowania w obronie opiekuna — w przypadku naruszenia jego praw — zobowiązani są podmiot prowadzący żłobek lub klub dziecięcy, dyrektor żłobka oraz osoba kierująca pracą klubu dziecięcego, instytucje te odgrywają kluczową rolę w zakresie zapewnienia ochrony zatrudnionym opiekunom.

Obowiązkiem zarówno dyrektora żłobka i osoby kierującej pracą klubu dziecięcego, jak i podmiotu prowadzącego, jest informowanie odpowiednich organów państwowych o przestępstwach popełnionych wobec opiekunów, korzystających z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Z analogicznej ochrony korzystają już nauczyciele zatrudnieni m.in. w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych. Mając na uwadze potrzebę zapewnienia równych standardów bezpieczeństwa i prestiżu zawodowego osobom sprawującym opiekę nad dziećmi, proponuje się objęcie szczególną ochroną prawną – taką jaką przewidziano dla funkcjonariuszy publicznych – również opiekunów zatrudnionych w żłobkach i klubach dziecięcych, a także dziennych opiekunów świadczących opiekę w punktach dziennej opieki.

3.3. Czas wolny od obowiązków służbowych w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych

Jak już niejednokrotnie było podkreślane, celem rządu jest wprowadzenie wysokich standardów sprawowania opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Wiąże się to również z koniecznością uzupełniania i poszerzania wiedzy przez osoby sprawujące opiekę nad dziećmi. Niezbędne jest zatem zapewnienie opiekunom czasu na rozwój. Stąd proponuje się wprowadzenie płatnego czasu wolnego od obowiązków służbowych w związku z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych w wymiarze wynoszącym 16 godzin rocznie lub dwóch dni rocznie. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na rozwiązania, które obecnie stosuje się w odniesieniu do nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach – nauczycielowi zatrudnionemu w przedszkolu w pełnym wymiarze zajęć przysługuje urlop płatny dla dalszego kształcenia się oraz inne ulgi i świadczenia związane z tym kształceniem; nauczyciel może otrzymać urlop płatny lub bezpłatny dla celów naukowych, artystycznych, oświatowych, a bezpłatny z innych ważnych przyczyn (art. 68 ustawy z dnia 26 stycznia

1982 r. – Karta Nauczyciela). Wprowadzenie zatem wskazanych rozwiązań dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dla dziennego opiekuna ma na celu choć częściowo powielić rozwiązania obowiązujące w przedszkolach. Jedynie przeszkoleni opiekunowie będą gwarantem jakości świadczonej opieki nad najmłodszymi dziećmi, na którą rodzice zwracają szczególną uwagę.

3.4. Ulgi transportowe i mLegitymacja

Chcąc zapewnić faktyczne uprawnienia opiekunom w żłobach i klubach dziecięcych oraz dziennym opiekunom proponuje się także przyznanie im ulg na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego (na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego). Ulgi będą miały zastosowanie do wszystkich opiekunów i dziennych opiekunów, z tym że w odniesieniu do osób sprawujących opiekę zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zastosowanie znajdą od dnia 1 stycznia 2028 r., natomiast zatrudnionych przez pozostałe podmioty – od dnia 1 stycznia 2032 r. proponuje się, aby wysokość ulgi wynosiła 33% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych. W celu potwierdzenia posiadanych uprawnień konieczne jest wprowadzenie cyfrowej legitymacji dla opiekunów w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennych opiekunów.. Wzór legitymacji zostanie opublikowany w rozporządzeniu wydawanym przez ministra właściwego do spraw rodziny we współpracy z ministrem właściwym do spraw cyfryzacji. Wizualizacja legitymacji odbywać się będzie w aplikacji mOBYWATEL. Nie przewiduje się możliwości wydawania legitymacji w innej formie niż elektroniczna, co jest spójne z polityką dotyczącą cyfryzacji usług społecznych i ułatwieniem realizacji procedur związanych z odbiorem innej formy legitymacji w trakcie osobistej wizyty w urzędzie gminy. Całkowita elektronizacja legitymacji służbowej zapewni także łatwość i płynność obsługi oraz usprawni korzystanie użytkownikom z uprawnień im przysługujących.

4. Zmiany w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki

Główne cele podejmowanych działań to nie tylko poprawa dostępności wysokiej jakości usług opiekuńczo-edukacyjnych, ale również podniesienie standardów tych usług. W ramach tych działań wprowadzane są zmiany w strukturze organizacyjnej instytucji

opiekujących się dziećmi, ale także w systemie kształcenia i doskonalenia zawodowego osób pracujących z najmłodszymi.

Uwzględniając rosnącą świadomość na temat wczesnego rozwoju dziecka, należy wskazać na istotną rolę profesjonalizmu personelu opiekuńczego – jego cech osobowych oraz kształcenia i doskonalenia zawodowego. Odpowiednie przygotowanie do pracy opiekunów oraz ich kompetencje są niezbędne do zapewnienia wysokiej jakości opieki. Dotychczasowy model instytucji, które pełniły głównie funkcje opiekuńcze, ewoluje w kierunku bardziej zrównoważonego podejścia, w którym nacisk kładzie się także na funkcje edukacyjne. To podejście jest zgodne z bieżącą wiedzą w zakresie wczesnej edukacji, która traktuje pierwsze lata życia dziecka jako fundament dla jego późniejszego rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i społecznego.

Wyniki realizacji licznych projektów badawczych w zakresie znaczenia doświadczeń dzieci we wczesnym dzieciństwie pozwoliły na pogrupowanie różnych charakterystyk działania instytucji opieki, edukacji i wychowania, które mają znaczenie dla rozwoju dzieci i ich późniejszych osiągnięć edukacyjnych. Trzy wyróżnione grupy dotyczą charakterystyki samych dzieci, otoczenia fizycznego, w jakim sprawowana jest opieka, oraz profilu wychowawców sprawujących opiekę nad dziećmi. Zmiany w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 precyzujące zakres wiedzy wymaganej wobec opiekunów oraz określone na nowo w rozporządzeniu warunki realizacji szkoleń są wynikiem rosnącej świadomości na temat tego, co jest ważne dla budowania warsztatu profesjonalistów.

Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. poz. 1882), które wejdzie w życie 1 stycznia 2026 r., wprowadzone zostały różne zmiany precyzujące cele pracy instytucji opieki wczesnodziecięcej, podkreślające ich ogromne znaczenie dla wspierania rozwoju poznawczego dzieci. Zmiany te wpłynęły również na potrzebę modyfikacji programów przygotowujących przyszłych profesjonalistów. W związku z licznymi zmianami w zakresie kształcenia nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz zmianami nazw specjalizacji studiów w obrębie nauk społecznych, także w tym zakresie potrzebne były drobne adaptacje.

Kwestie podniesione powyżej spowodowały potrzebę zmian i adaptacji w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki.

W związku z powyższym w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 proponuje się wprowadzić istotne zmiany w zakresie określenia profilu i wymagań względem osoby pełniącej funkcję opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym. W zależności od posiadanego wykształcenia i doświadczenia osobom tym proponuje się różne ścieżki szkolenia. Zgodnie z

projektowanymi zmianami ustawy opiekunem w żłobku lub klubie dziecięcym będzie mogła zostać osoba, która:

1. ukończyła studia na kierunku pielęgniarstwo, położnictwo lub pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, studia w zakresie pedagogiki przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej lub studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i klas I-III szkoły podstawowej,
2. ukończyła szkołę policealną na kierunku opiekunka dziecięca lub ukończyła studia na dowolnym kierunku, których program obejmuje zagadnienia związane z opieką nad małym dzieckiem lub jego rozwojem,
3. posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe lub zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe,
4. posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe lub zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe oraz posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracy z dziećmi w wieku do lat 3 w żłobku, klubie dziecięcym lub jako dzienny opiekun.

Grupa osób określona w punkcie 1 i 2 zobowiązana zostanie do ukończenia 80-godzinnego szkolenia w formie zajęć praktycznych (praktyki zawodowe) oraz 30-godzinnego szkolenia z zakresu standardów opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3. Opiekunowie posiadający co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe lub zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe (punkt 3) zostali zobligowani do odbycia 310-godzinnego szkolenia. Osoby z wykształceniem co najmniej średnim lub średnim branżowym lub zasadniczym zawodowym lub zasadniczym branżowym oraz co najmniej trzyletnim doświadczeniem w pracy z dziećmi w wieku do lat 3 (punkt 4) przed podjęciem zatrudnienia jako opiekun zostali zobowiązani wyłącznie do odbycia 30-godzinnego szkolenia z zakresu standardów opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3.

Ponadto, dążąc do profesjonalizacji kadr, zostały wprowadzone zmiany w zakresie wymagań, które musi spełniać dyrektor oraz osoba kierująca pracą klubu dziecięcego. Osoby te, w zależności od posiadanego wykształcenia i doświadczenia w pracy z dziećmi do lat 3, zostały zobligowane do przejścia 30-godzinnego szkolenia z zakresu standardów opieki.

Istotnej zmianie względem wcześniejszego stanu prawnego uległy wymagania, które musi spełniać dzienny opiekun – zostanie on zobligowany do posiadania kwalifikacji tożsamyh z kwalifikacjami wymaganymi dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym.

Zmiany w zakresie wymagań dotyczących osób pracujących w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. Aby dalej móc sprawować opiekę nad dziećmi, opiekunowie w żłobku lub klubie dziecięcym oraz osoby pełniące

funkcję dyrektora lub osoby kierującej pracą klubu dziecięcego, jeśli nie będą spełniać nowych wymagań, będą musieli (do dnia 1 stycznia 2029 r.) odbyć 30-godzinne szkolenie z zakresu standardów opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Wraz ze zmianami dotyczącymi wymagań i szkoleń osób sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 proponuje się wprowadzenie przepisów umożliwiających prowadzenie w systemie informatycznym ministra właściwego do spraw rodziny wykazu decyzji dotyczących programów szkoleń oraz publikowanie za jego pośrednictwem informacji o zatwierdzonych programach szkoleń na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rodziny. Wprowadzony zostanie również obowiązek prowadzenia wykazu osób przeszkolonych przez podmioty prowadzące szkolenie (tj. podmioty, które otrzymały pozytywną decyzję ministra właściwego do spraw rodziny w sprawie danego programu szkoleń), co ma pozwolić podmiotom zatrudniającym opiekuna lub dziennego opiekuna na weryfikowanie informacji o odbytych przez nich szkoleniach.

Powyższe zmiany wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. Do tego czasu minister właściwy do spraw rodziny będzie zobowiązany wprowadzić do wykazu decyzji dotyczących programów szkoleń informacje o zatwierdzonych programach szkoleń na podstawie prowadzonej przez siebie dotychczasowej listy programów szkoleń.

5. Wyżywienie w żłobku i klubie dziecięcym

Zmiany przepisów dotyczących zapewnienia wyżywienia w żłobku lub klubie dziecięcym mają na celu prawne zapewnienie dzieciom uczęszczającym do wyżej wymienionych instytucji posiłku zgodnego z ich wymaganiami zdrowotnymi. Wskazane zmiany gwarantują wysoki standard spożywanych przez dzieci posiłków oraz są odpowiedzią na postulaty rodziców oraz różnych środowisk specjalizujących się w tematyce żywienia.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 żłobek i klub dziecięcy zapewniają przebywającym w nim dzieciom wyżywienie zgodne z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającymi z aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej, opracowywanych przez Instytut Żywności i Żywienia im. prof. dra med. Aleksandra Szczygła w Warszawie (IŻŻ). Normy żywienia dla populacji Polski przez wiele lat były opracowywane przez ekspertów z IŻŻ. Po włączeniu Instytutu Żywności i Żywienia do struktur Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny (NIZP-PZH) w dniu 1 lutego 2020 r., prace nad normami były kontynuowane przez ekspertów dawnego IŻŻ w nowej jednostce organizacyjnej. Wydawcą zaktualizowanych norm jest NIZP-PZH. W związku z tym konieczne jest dokonanie stosownych zmian w

ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Ponadto w ramach zmian proponuje się uściślenie, że żłobek, klub dziecięcy i punkt opieki dziennej zapewniają przebywającym w nim dzieciom nieograniczony dostęp do wody.

Proponuje się także, aby w ramach rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rodziny zostały określone wymagania żywieniowe i grupy środków spożywczych stosowane przy prowadzeniu żywienia zbiorowego w żłobkach i klubach dziecięcych, które są zalecane do spożywania przez dzieci w wieku do lat 3, co ma ułatwić instytucjom opieki dobór zdrowych artykułów spożywczych, pozbawionych nadmiaru cukru lub produktów wysokoprzetworzonych.

W projekcie nowelizacji przewidziano także upoważnienie o charakterze fakultatywnym do wydania przez ministra właściwego do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rodziny rozporządzenia, w którym określone zostaną wymagania żywieniowe i grupy środków spożywczych stosowane przy prowadzeniu żywienia zbiorowego w żłobkach i klubach dziecięcych dla dzieci ze szczególnymi wymaganiami zdrowotnymi.

Kolejną zmianą w zakresie wyżywienia w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jest wskazanie, że wysokość opłat za wyżywienie ustala dyrektor żłobka lub klubu dziecięcego w porozumieniu z podmiotem prowadzącym wyżej wymienione instytucje (obecnie wysokość tych opłat określa podmiot prowadzący). W przypadku punktów opieki dziennej wysokość opłat ustalać będzie podmiot prowadzący ten punkt. Podobne rozwiązanie funkcjonuje w przedszkolach na podstawie art. 106 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.).

Należy także zwrócić uwagę, że z ustaleń Głównego Inspektora Sanitarnego, jak i ze skarg składanych przez rodziców, wynikają nieprawidłowości w zakresie żywienia dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych. Inspektorzy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydają zalecenia dla dyrektorów placówek, wskazując konieczność dostosowania żywienia do norm opracowanych przez NIZP-PZH. Wykonanie tych zaleceń jest weryfikowane podczas kolejnych kontroli sanitarnych oraz kontroli sprawdzających. Do tej pory brak było przepisów, które umożliwiałyby organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej egzekwowanie przestrzegania norm żywieniowych w żłobkach lub klubach dziecięcych. Działania inspektorów sanitarnych były prowadzone zgodnie z art. 100 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448), jednak przepisy te nie odnoszą się do sposobu żywienia dzieci w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W przeciwieństwie do jednostek systemu oświaty, gdzie wprowadzono obligatoryjne zasady

żywienia dzieci w szkołach i przedszkolach, a nowelizacja ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia dodała możliwość nakładania kar pieniężnych za nieprzestrzeganie wymagań tego rozporządzenia (art. 103 ust. 1 pkt 8–10) – w żłobkach takie regulacje nie obowiązywały. W jednostkach systemu oświaty za nieprawidłowe żywienie dzieci lub wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niezgodnych z przepisami można nałożyć karę pieniężną w formie decyzji administracyjnej, natomiast w przypadku żłobków brak jest analogicznego mechanizmu sankcyjnego. Dlatego w projektowanej nowelizacji zaproponowano wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, zgodnie z którymi działania (w tym wymierzanie kar) Państwowej Inspekcji Sanitarnej będą się odnosiły również do żłobków i klubów dziecięcych.

6. Place zabaw

Przebywanie na świeżym powietrzu jest kluczowe dla rozwoju fizycznego i psychicznego dzieci, ponieważ kształtuje i wspiera rozwój fizyczny, emocjonalny, poznawczy, a także rozwój społeczny, wprowadza i utrwala zdrowe nawyki życiowe, stymuluje rozwój mózgu i poprawia funkcje poznawcze, wspiera koncentrację i kreatywność, wzmacnia poczucie własnej wartości oraz sprawczości, a także wzmacnia odporność i poprawia ogólną kondycję dziecka. Stąd projekt zakłada wprowadzenie wymogu, aby nowopowstające po dniu 31 grudnia 2026 r. żłobki miały plac zabaw, natomiast istniejące obecnie i te, które powstaną przed 31 grudnia 2026 r. kluby dziecięce oraz żłobki zapewniały dostęp do placu zabaw, a punkty opieki dziennej miejsce odbywania zajęć na powietrzu.

Warunki tworzenia placów zabaw, aby z jednej strony zapewniały wysoką jakość sprawowanej opieki na świeżym powietrzu, a z drugiej zapewniały bezpieczne warunki zabaw dzieci, określone są w wydawanych przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa aktach prawnych na podstawie obowiązujących obecnie delegacji ustawowych. Jednocześnie w ramach projektowanej ustawy wprowadzona zostanie delegacja, na podstawie której minister właściwy do spraw rodziny wraz z ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa będzie mógł wydać rozporządzenie dotyczące funkcjonalności placów zabaw w żłobkach, mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpiecznych warunków rozwoju dziecka w wieku do lat 3.

7. Wprowadzenie delegacji do realizacji przez ministra właściwego do spraw rodziny działań mających na celu kształtowanie kadr specjalizujących się we wdrażaniu jakości w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Wdrażanie jakości w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 opartej na określonych standardach wiąże się z potrzebą kształtowania kadr przygotowanych do udzielania tym instytucjom wsparcia w tym zakresie. Wobec powyższego w projekcie ustawy zaproponowano wprowadzenie możliwości realizacji przez ministra właściwego do spraw rodziny działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji kadr, które swoją wiedzą ekspercką będą mogły wesprzeć podmioty prowadzące żłobki, kluby dziecięce oraz punkty opieki dziennej, oraz które zdiagnostują wyzwania w zakresie funkcjonowania instytucji.

8. Inne zmiany związane z organizacją żłobków i klubów dziecięcych

W związku ze zgłaszanymi problemami dotyczącymi pozyskania wykwalifikowanej kadry medycznej w żłobkach proponuje się wprowadzenie zmian, tak aby wymóg w tym zakresie dotyczył instytucji, które obejmują opieką więcej niż 32 dzieci i był realizowany albo poprzez zapewnienie pielęgnacji i opieki pielęgniarce lub położnej dzieciom w żłobku, zgodnie ze statusem żłobka, bez konieczności jej zatrudnienia lub poprzez zatrudnienie przynajmniej jednej osoby na stanowisku pielęgniarki lub położnej w żłobku lub klubie dziecięcym.

Ponadto proponuje się zwiększenie liczby miejsc, jakie może oferować klub dziecięcy z 30 do 32, co jest konsekwencją faktu, że pod opieką 1 opiekuna zatrudnionego w klubie dziecięcym może przebywać do 8 dzieci, pod warunkiem, że w tej grupie nie znajduje się dziecko z niepełnosprawnościami lub ze szczególnymi wymaganiami.

Mając na uwadze zgłoszenia o braku kwalifikacji kadr zatrudnianych w gminach do wydawania opinii w zakresie spełniania przez kluby dziecięce wymogów sanitarno-lokalowych, zaproponowano w projekcie, aby tak jak w przypadku żłobków potwierdzenie spełnienia przez kluby dziecięce ww. wymogów było potwierdzane decyzją właściwego państwowego inspektora sanitarnego. Przepisy te dotyczyłyby spraw wszczętych po dniu 1 stycznia 2028 r.

9. Zmiany w przepisach obowiązujących

Zmiany w ustawie z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz. U. poz. 858, z późn. zm.)

Po pierwszych miesiącach obowiązywania ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” została zidentyfikowana konieczność wprowadzenia w tej ustawie kilku zmian doprecyzowujących i uzupełniających. W tym zakresie proponuje się:

- 1) zmianę doprecyzującą w zakresie ustalania spełnienia warunku aktywności zawodowej. Doprecyzowanie polega na wyłączeniu wprost z katalogu aktywności zawodowej wskazanych tytułów ubezpieczenia emerytalno-rentowego rolników, przy których działalność rolnicza nie jest prowadzona (dotyczy to np. osób pobierających rentę strukturalną);
- 2) uwzględnienie przy ustalaniu spełnienia warunku aktywności zawodowej, że osoby korzystające z ulgi „mały ZUS plus” płacą indywidualnie wyliczoną kwotę, zależną od dochodów z działalności w poprzednim roku, która nie może być niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w styczniu danego roku (jest to zmiana spójna z regulacjami art. 18c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350));
- 3) zmianę doprecyzującą w zakresie ustalania spełnienia warunku aktywności zawodowej przez zleceniobiorców i świadczących usługi, którzy wynagrodzenie za wykonaną pracę otrzymują cyklicznie – np. raz na kilka miesięcy. Doprecyzowanie polega na wpisaniu wprost, że w takich przypadkach za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę otrzymaną w wyniku podzielenia otrzymanego wynagrodzenia przez liczbę miesięcy, za które wynagrodzenie to przysługuje;
- 4) dodanie przepisu umożliwiającego kontynuację przyznanego na dziecko świadczenia z programu „Aktywny Rodzic” w przypadku śmierci jednego z rodziców/opiekunów tego dziecka – celem dodawanego przepisu jest zapewnienie ciągłości świadczeń „Aktywny rodzic” w przypadku, gdy zmarł rodzic, któremu pierwotnie świadczenia zostały przyznane. Ze względu na to, że świadczenie „Aktywny rodzic” przyznawane jest na dane dziecko, zasadne jest wprowadzenie regulacji umożliwiającej w sytuacji śmierci rodzica/opiekuna pobierającego świadczenie na to dziecko przyznanie świadczenia drugiemu rodzicowi/opiekunowi dziecka od pierwszego dnia miesiąca następującego po ostatnim miesiącu, za który zmarłemu rodzicowi/opiekunowi wypłacono to świadczenie. Warunkiem zastosowania takiego rozwiązania będzie złożenie wniosku o świadczenia przez drugiego rodzica/opiekuna dziecka w terminie

3 miesięcy, licząc od dnia śmierci rodzica/opiekuna. Jest to regulacja analogiczna do stosowanej w świadczeniu wychowawczym 800+;

- 5) dodanie przepisu umożliwiającego osobie, która otrzymała decyzję odmawiającą prawa do jednego ze świadczeń z programu „Aktywny Rodzic”, złożenie wniosku o inne świadczenia z tego programu i przyjęcie za datę zgłoszenia tego wniosku daty zgłoszenia poprzedniego wniosku – celem wprowadzanego przepisu jest zapewnienie rodzicowi/opiekunowi możliwości pobierania na dane dziecko świadczenia, do którego spełnia warunki, także w przypadku, gdy pierwotnie złożył wniosek o świadczenie, do którego nie miał prawa (podobna regulacja obowiązuje w przepisach rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe z dnia 11 października 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. poz. 1412, z późn. zm.) – § 34).

Wszystkie wyżej omówione zmiany doprecyzowujące i uzupełniające wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy i znajdą zastosowanie również do spraw wszczętych na podstawie przepisów dotychczasowych.

Pozostałe zmiany w przepisach obowiązujących

W związku z wprowadzeniem nowej formy opieki – punktu opieki dziennej, konieczne jest wprowadzenie odpowiednich zmian dostosowujących w następujących ustawach:

- 1) ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2025 r. poz. 636);
- 2) ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 915, z późn. zm.);
- 3) ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.);
- 4) ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1443, z późn. zm.);
- 5) ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278, z późn. zm.);
- 6) ustawie z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 288);
- 7) ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, z późn. zm.);
- 8) ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501);

- 9) ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.);
- 10) ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2024 r. poz. 812, z późn. zm.);
- 11) ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 184, z późn. zm.);
- 12) ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2025 r. poz. 694);
- 13) ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1869, z późn. zm.);
- 14) ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 654, z późn. zm.);
- 15) ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390, z późn. zm.);
- 16) ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2024 r. poz. 622);
- 17) ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 34, z późn. zm.);
- 18) ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 607);
- 19) ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID–19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 340, z późn. zm.);
- 20) ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.);
- 21) ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, z późn. zm.);
- 22) ustawie z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2024 r. poz. 1509, z późn. zm.);
- 23) ustawie z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w latach 2023–2025 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1622, z późn. zm.);

24) w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620).

Natomiast w związku z wprowadzeniem ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego dla opiekunów w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennych opiekunów konieczne jest także wprowadzenie odpowiedniej zmiany w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 380) oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

Ponieważ na skutek projektowanej ustawy nastąpią zmiany w zakresie delegacji ustawowych zawartych w art. 6c (zmiana pośrednia), art. 22 i art. 49 ustawy o piece nad dziećmi w wieku do lat 3 projekt przewiduje czasowe utrzymanie w mocy rozporządzeń wydanych w oparciu o wyżej wskazane podstawy prawne.

Skutki planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych

Rejestr instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 będzie obejmował:

- 1) dane o żłobkach, klubach dziecięcych i punktach opieki dziennej;
- 2) dane o osobach zatrudnionych w żłobkach lub klubach dziecięcych i o dziennych opiekunach zatrudnionych w punktach opieki dziennej.

Rejestr ten będzie prowadzony przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta, za pomocą zapewnionego przez ministra właściwego do spraw rodziny, a od 30 września 2027 r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, systemu teleinformatycznego umożliwiającego prowadzenie tego rejestru, przekazywanie do niego danych, usuwanie z niego danych oraz udostępnianie z niego danych.

Projektodawca, w każdym przypadku, w którym było to możliwe, jasno i precyzyjnie określił, jakie dane i na jakim poziomie mają być przetwarzane. Dostęp do omawianych rejestrów będzie ograniczony i będzie przysługiwać ściśle określonym podmiotom wymienionym w projektowanej regulacji, wyłącznie w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań. W bardzo szczegółowy sposób wskazano zakres tego dostępu dla poszczególnych podmiotów. Dodatkowo w celu maksymalizacji ochrony danych osobowych projekt wskazuje okresy przetwarzania poszczególnych danych.

Zakłada się, że wskazane powyżej systemy spełniają właściwości i cechy w zakresie funkcjonalności, niezawodności, używalności, wydajności, przenoszalności i pielęgnowalności. Podmioty (minister właściwy do spraw rodziny, a od 30 września 2027 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych) dostarczając powyższe systemy teleinformatyczne zapewniają środki bezpieczeństwa, które pozwolą na zapewnienie poufności i integralności przetwarzanych danych. Szacuje się zatem, że ryzyko naruszenia praw lub wolności osób, których wskazane w powyższych systemach dane dotyczą, z uwagi m.in. na stosowane środki bezpieczeństwa, będzie na akceptowalnym poziomie. Należy także zauważyć, że w przypadku systemu dostarczanego przez ministra właściwego ds. rodziny zgodnie z Polityki Bezpieczeństwa Informacji w obszarze IT Ministerstwa, dokonywana jest analiza ryzyka dla systemu Rejestr żłobków wraz z planem postępowania z ryzykiem. W kontekście ww. rejestru należy wskazać, iż obecnie w resorcie rodziny wykorzystywanych jest szereg mechanizmów w zakresie bezpieczeństwa przetwarzania informacji. Planuje się, że system udostępniany również przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tak jak obecnie udostępniany przez ministra właściwego do spraw rodziny, umożliwi korzystanie z metod bezpiecznego uwierzytelniania użytkownika z wykorzystaniem podpisu elektronicznego lub profilu zaufanego dla danego zdefiniowanego użytkownika.

Cel pozyskiwania danych osobowych określonych art. 47i pkt 12 i 13

W celu przyznania prawa do świadczenia aktywnie w żłobku rodzic składa wniosek do ZUS. Natomiast dofinansowanie jest przekazywane co miesiąc przez ZUS podmiotom prowadzącym instytucje opieki z przeznaczeniem na obniżenie opłat za pobyt dziecka. Podmioty prowadzące instytucje opieki uzupełniają dane dzieci uczęszczających do instytucji opieki, dane ich rodziców, swój numer rachunku bankowego oraz informację o dofinansowaniu miejsc opieki ze środków publicznych. Dane dzieci to: imię (imiona) i nazwisko, data urodzenia - w przypadku dzieci, którym nie nadano numeru PESEL, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i seria dokumentu potwierdzającego tożsamość, data rozpoczęcia i zakończenia uczęszczania przez dziecko do danego żłobka lub klubu dziecięcego bądź data rozpoczęcia i zakończenia opieki sprawowanej przez dziennego opiekuna, którą objęte jest dziecko, wysokość opłaty za pobyt dziecka w żłobku klubie dziecięcym bądź za pobyt u dziennego opiekuna w poszczególnych miesiącach. Dane rodziców to: imię (imiona) i nazwisko, data urodzenia - w przypadku osób, którym nie nadano numeru PESEL, numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i seria dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres poczty elektronicznej i numer telefonu. Dane dzieci i rodziców znajdują się odpowiednio w rejestrze, ale nie podlegają ujawnieniu na stronach podmiotowych gminy prowadzących rejestr oraz ministra właściwego do spraw rodziny. Dane te są aktualizowane przez podmiot prowadzący instytucję opieki co miesiąc. Dane te wraz z danymi podanymi przez rodzica na wniosku oraz

danymi ZUS dot. dzieci korzystających z innych świadczeń aktywny rodzic służy ZUS do ustalenia prawa do dofinansowania.

Przyjęcie powyższego zakresu przetwarzania jest niezbędne do wypłaty środków osobom uprawnionym a zakres ten jest adekwatny do celu w którym dane te będą przetwarzane.

Wyżej omówione dane przetwarza Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a w przypadku danych dotyczących dofinansowanie obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna – również instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Dane są przetwarzane w celu zapewnienia polskim rodzinom wypłaty świadczeń „aktywny rodzic”.

Należy zauważyć, że większość danych ZUS już posiada w swoich systemach w związku z obsługą kont osób ubezpieczonych oraz obsługą danych osób zgłaszanych do ubezpieczenia zdrowotnego jako członkowie rodziny osób ubezpieczonych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych dysponuje – z uwagi na dotychczasowy zakres obowiązków – środkami bezpieczeństwa, które pozwolą na zapewnienie poufności i integralności danych przekazywanych przy ubieganiu się o świadczenie wychowawcze. Zasady przetwarzania danych przez ZUS określone są w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Termin przechowywania ww. danych w rejestrze jest zgodny z ustawą o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przechowuje ww. informacje oraz informacje o wartości wypłaconych świadczeń „aktywny rodzic”, dotyczące osób, którym świadczenie „aktywny rodzic” zostało przyznane, przez okres 10 lat od dnia zaprzestania udzielania świadczenia „aktywny rodzic”, a informacje dotyczące osób, którym świadczenie „aktywny rodzic” nie zostało przyznane, przechowuje przez okres 1 roku od dnia, w którym decyzja w sprawie świadczenia „aktywny rodzic” stała się ostateczna, lub od dnia pozostawienia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia „aktywny rodzic” bez rozpatrzenia. Taki okres jest niezbędny dla zapewnienia prawidłowej realizacji zadań wojewodów które wynikają z nałożonych na nich obowiązków pełnienia funkcji instytucji właściwej w ramach unijnej koordynacji świadczeń rodzinnych oraz zadań ZUS w związku z unijną koordynacją świadczeń „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w domu”. Należy pamiętać, że przyznanie świadczeń „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w domu” jest możliwe tylko wówczas, gdy nie zostało wypłacone świadczenie „aktywnie w żłobku” na dane dziecko we wskazanym okresie. Dla celów prawidłowej realizacji tych świadczeń konieczna będzie wymiana informacji między urzędami wojewódzkimi a instytucjami zagranicznymi w zakresie prawa do świadczeń dla

dzieci w Polsce. Przedmiotem postępowań międzynarodowych mogą być zapytania instytucji zagranicznych o informacje lub dane nt. świadczeniobiorców za okres sprzed 2 lat od dnia zaprzestania udzielania świadczenia.

Cel przetwarzania danych z art.47 j

W rejestrze przetwarzane będą dane osób zatrudnionych w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w punktach opieki dzienniej obejmujące: imię (imiona) i nazwisko; numer PESEL, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość; dane dotyczące zatrudnienia opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym bądź dziennego opiekuna obejmujące datę nawiązania zatrudnienia, datę rozwiązania zatrudnienia oraz staż pracy, a w przypadku prowadzenia przez dziennego opiekuna działalności na własny rachunek – datę rozpoczęcia tej działalności, datę jej zawieszenia lub zakończenia; wykształcenie i kursy ukończone przez opiekuna oraz dziennego opiekuna; numer mLegitymacji; datę wydania mLegitymacji; adres poczty elektronicznej opiekuna lub dziennego opiekuna – o ile posiada.

Przyjęcie powyższego zakresu przetwarzania jest niezbędne do:

- badania jakości świadczonej opieki na skutek pozyskania informacji o kwalifikacjach osób zatrudnionych w instytucjach oraz kierowanie do nich oferty szkoleniowej, pozwalającej pogłębić lub zaktualizować wiedzę,
- wydania mLegitymacji uprawniającej do zniżek w przejazdach transportu zbiorowego opiekunom i dziennym opiekunom,
- przyznawania medali i nagród specjalnych,
- ułatwienia prowadzenia nadzoru przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta nad prawidłowością realizacji ustawy w kontekście zatrudnienia kadry.

Zakres przetwarzania danych jest adekwatny do celu, w którym dane te będą przetwarzane przez określone w projekcie podmioty.

Termin przechowywania ww. danych w rejestrze wynika z zapisów Kodeksu pracy, zgodnie z którymi dokumentację pracowniczą należy przechowywać przez okres zatrudnienia pracownika, a także przez okres 10 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym stosunek pracy uległ rozwiązaniu lub wygasł.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

W ocenie projektodawcy regulacje zawarte w projekcie nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677). W trybie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem

Projekt został przedłożony celem dokonania oceny OSR przez Koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projektowane rozwiązanie ma wpływ na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących instytucje opieki w zakresie zwiększenia możliwości pozyskania osób pracujących jako opiekunowie na skutek podniesienia rangi zawodu. Wymogi dotyczące płatnego czasu wolnego od obowiązków służbowych obejmujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi w związku z podnoszeniem przez opiekuna kwalifikacji zawodowych, wpłyną na wzrost motywacji do uzyskania medalu lub nagrody i tym samym na podwyższanie standardu opieki oraz wzrost zaufania rodziców do korzystania z formalnej opieki. Podwyższenie jakości i ich ujednolicenie bez względu na formę i miejsce prowadzenia opieki będąc odpowiedzią na jedno z najważniejszych oczekiwań rodziców oddających dzieci pod opiekę instytucji mogą wpłynąć na wzrost zainteresowania rodziców korzystaniem z usług formalnej opieki, co wobec zmniejszającej się liczby urodzeń i problemami w zapewnieniu pełnego obsadzenia miejsc w instytucji opieki może mieć zasadnicze znaczenie.

Rozwiązania zaproponowane w projekcie nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.